

Privatizacija razdvaja

Gornji naslov najdemo na prvi strani nedeljskega Dela iz sredine tega meseca. Ista številka Dela je privatizaciji namenila še celotno 3. stran in jo naslovila z besedami »Grozeče privatizacijske čeri«. Na njeni 6. in 7. strani pa so predstavljeni odgovori sedmih uglednih osebnosti na vprašanje, ali naj vlada upošteva pozive k ustavitvi privatizacije. Ti odgovori so posebno zanimivi, pri čemer je vredno izpostaviti mnenji, ki sta ju navedla duhovnik K. Gržan ter publicist J. Apih. Gržan navaja po mojem zelo tehten argument, zakaj tujim državam ne gre prodajati za razvoj Slovenije strateško pomembnih podjetij, izrazil pa ga je tako, citiram: »Če želimo imeti samostojno očetnjavo, moramo ohraniti vitalne sisteme države. Če politiki tega ne razumejo, jim lahko to razloži prav vsak solčavski kmet, med katerimi bivam«. Apih tudi nasprotuje privatizaciji na »po čez«, a sočasno ugotavlja, da imamo z državnim premoženjem že ves čas resne probleme, ker ga slabo upravljamo. Ne razprodajati pač pa dobro upravljati, je po njegovem mnenju sprememba, ki jo Slovenija še kako potrebuje. Odličnih zgledov, kako učinkovito upravljati državno premoženje, je po njegovem v svetu dovolj in torej ni stvarnih omejitev, da ne bi tudi pri nas enako ravnali.

Podobne ocene, kot jih navajata Gržan in Apih, so zapisane v peticiji proti razprodaji državnega premoženja, ki jo je pripravil Mencinger in jo je do 14.1.2015, ko je bila formalno izročena predsednikoma vlade in parlamenta, podpisalo več kot 11.000 državljanov. A kmalu za tem se je na spletu pojavila še ena peticija, ki jo številni tudi podpisujejo, le da gre v tem primeru za podporo vladi, da s privatizacijo nadaljuje. To drugo peticijo je pripravila ali vsaj prvo podpisala skupina pretežno mlajših ekonomistov, ki jih javnost pozna po njihovi neoliberalni usmerjenosti (Šušteršič, Masten, Pezdir, Štih.....). Kar so v njej zapisali, se bere prepričljivo, tako da ne preseneča, da jo številni z naklonjenostjo sprejemajo. Pa vendar je v njej nekaj motečega, kar se lažje dojame šele, če pri njenem branju ne prezremo, da nas navaja k podpori rešitvam, ki so izrazito neoliberalno usmerjene.

Neoliberalizem se zavzema za tržno gospodarstvo, ki ga predvsem odlikuje šibak javni sektor in nizka obdavčitev bogatih. Izrazito zato ustreza bogatim, še najbolj velikemu kapitalu, in ko ga slednji vsiljuje šibkejšim državam, ki si jih želi podrediti, od njih praviloma zahteva krčenje javnega sektorja (manj socialne države) in privatizacijo. Tarča take politike je ta čas tudi Slovenija, med njene ugledne domače podpornike pa se uvrščajo prav avtorji oziroma prvi podpisniki peticije za privatizacijo. Tega jim niti ne bi šteli za slabo, če bi le lahko verjeli njihovim napovedim, kaj vse bo Slovenija pridobila, če bo privatizirala vse državno premoženje. Te napovedi opirajo na en sam argument, da namreč država svoje premoženje slabo upravlja in so zato podjetja, kjer je država solastnik, ekonomsko manj uspešna. Pri nas je res tako, ne pa tudi v Nemčiji, in to našo posebnost se da popraviti. Sicer pa praksa po svetu dokazuje, da je neoliberalni kapitalizem, ki so mu avtorji peticije za privatizacijo močno naklonjeni, ekonomsko manj učinkovit in socialno manj stabilen od socialno-tržnega gospodarstva, ki ga odlikuje močan javni sektor, učinkovito in etično upravljanje države ter progresivno obdavčevanje bogatih.

Med ekonomsko najbolj učinkovite in socialno stabilne države se v Evropi nedvomno uvršča Nemčija. Ta njen uspeh je predvsem rezultat tega, da gre za državo z močnim javnim sektorjem, ki se jo učinkovito in zgledno etično upravlja. (Delež njenega gospodarstva, ki ga država upravljavsko obvladuje, ni pomembno drugačen od našega.). Tudi Slovenija bolj kot vse drugo potrebuje temeljito preureditev upravljanja države in njenega premoženja po vzoru, ki nam ga nudi Nemčija. Ta usmeritev pa zahteva prehodno zaustavitev sedanje vse prej kot razumne privatizacije vsaj strateških podjetij, kot je Telekom.

Še to. Ob lepi oceni, ki jo zgoraj namenjam notranji urejenosti nemške države, pa ne gre prezreti, da ravna Nemčija s šibkejšimi evropskimi državami vse prej kot zgledno in se pri njihovem obvladovanju poslužuje najbolj vprašljivih neoliberalnih prijemov. Odras takega njenega početja je tudi prestrašenost naše politike zaradi morebitnih kazni, ki naj bi doletele našo državo v primeru, da privatizacije (beri: prodaje Telekoma) ne izvedemo tako, kot si v Berlinu želijo